

čudne reči. Duhovitega dopisa kratek zapopadek pa je izrečena srd nad č. g. župnikom, ker je v krajnem šolskem svetu, kot njegov člen, pa tudi očitno grajal in svaril pred pristopom k nemškemu šulvereinu, ter neustrašljivo kazal na žalostne posledice, ki bi nastopile, ako bi se kaj enakega v resnici zgodilo. In kaj bi nam bilo sploh z nemškim šulvereinom pomagano? Če smo postavili novo šolsko poslopje, za katero smo 5600 gld. že izdali iz lastnega žepa, pa še bomo v stanu tudi zastali dolg od 1400 gold. poplačati brez tuje pomoči. Kakor hitro bota občini Vale in Selnica prisiljeni, svoje po stavbi pouzročene šolske, pa zaostale doneske krajnemu šolskemu svetu odrajtali, bo tudi ta dolg poravnani, kajti naredil se je le na račun omenjenih dveh mudnih občin. In čemu tedaj tujega denarja? Da se pa v naši šoli na nemški jezik dostojno ozira, kolikor ga je za naše razmere in za naše potrebe neobhodno potrebno, nam je vsem znano, in učijo ga vsi učitelji naše dvo-razrednice. Tedaj tudi v tej reči je vse v redu. Vsak, ki ima le nekaj domoljubja v sebi, naj je župnik, učitelj ali prost razumni kmet, vsak se bo temu nasiljenju zoperstavljal. Ali se mar strinja na naši šoli čisto nemški poduk s pedagoški načeli? Č. g. župnik ni edini ud krajnega šolskega sveta, ki v tem tako misli; v tem nas je gotovo večina udov edina, da smo s sedanjim podukom zadovoljni, ter ne potrebujemo nikakih prememb. Naša šola stoji na slovenskih tleh in Sv. Duh, ki na slov. meji daleč in daleč okoli gleda, kakor da bi hotel reči: »Do sem in ne dalje!« bode še menda tudi za prihodnost obdržal značaj slovenskega kraja, kakor je to bil že od nekdanj. Šola pa ni za to, da bi služila brezpametnemu poskuševanju; v tej reči imajo gotovo v prvi vrsti govoriti tisti, ki so po zakonu kot zastopniki cerkve in šole v šolski svet poklicani, to je župnik in učitelj, naj bo potem njihovo stališče komu prav ali ne. Našega č. g. župnika, katerih ime kot pisatelj na dolgo in široko slovi, preveč spoštujemo, kakor da bi izgubili zaupanje v njih, da v tem oziru ne bi kaj prav sodili in rekli. Naj bo, kakor hoče, nemški šulverein k nam priti ne sme, proti njemu se bomo glasili vedno, naj bo v šolskih sejah, ali pa kedaj prilično.

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Avstrijsko. Grof Taaffe spravlja še vedno v tir češko-nemško spravo, toda nič mu ne gre povolji, kajti doslej ima le nemška stranka korist od nje, češka pa več ali manj škode. Vsakdo pa izprevidi, da taka sprava ni — sprava, ampak sila in češko ljudstvo ni tako, da vsprejme kar tako silo in vsled tega tudi staročeška stranka ne mara več za tako spravo.

Češko. Mladočeški poslanci so predložili v dež. zboru v Pragi adresu ter se tirja v njej, naj se obnovi češko državno pravo. Večine ta adresa v dež. zboru ne dobi in zato pade h koncu pod klop, toda mladočeški poslanci lahko udrihnejo po staročeških, češ, da niso pravi rodoljubi. Več pač ne pomeni ves mladočeški predlog!

Štajarsko. Predsednik višje sodnije v Gradci, dr. vitez Waser stoji že v svojem 81. letu in čuti potrebo pokoja. Pravi se, da je že vložil prošnjo za pokojnino. Mi jo »nemškemu možu« privoščimo iz srea ter želimo, da njegov naslednik, brž ko ne grof Gleispach, ne stopi v stopinje svojega prednika in ostane pravični sodnik, ne pa nemški politik. — Graško mesto ima v jeseni občinske volitve in nemški nacijonalci se pri-

pravljajo že na boj zoper stare — nemške liberalce. Naši niso ne zadnji, ne prvi: vsi so zoper verska in narodna načela, kakor jih mi zagovarjamo v našem listu.

Koroško. V deželni zboru je predlagal posl. Kirschnner, naj se premeni volilni red ter vpelje direktna volitev t. j. kmečki volilci naj ne volijo samo volilnih mož, ampak naj dajo na ravnost svoj glas za poslanca, prav tako, kakor se godi pri veleposestvu in po mestih. To bi bilo edino prav, ali težko, če obvelja njegov predlog, kajti liberalce obhaja strah, da jim tu in tam odklenkne za kako poslanstvo. Tudi vladi take volitve brž niso dovolji.

Kranjsko. Novo gledišče v Ljubljani je gotovo in nocoj bode v njem prva slov. predstava. — Znana zvonarna A. Samassa v Ljubljani obstoji že 125 let ter je bila v ponedeljek vsled tega v njej velika slavnost; nje se je vdeležil tudi dež. predsednik, baron Winkler ter je pripel delavcu Eberlu zlati križec za zasluge. Mož je v isti tovarni že dolga leta v neprestani službi.

Primorsko. V šolskih zavodih slov. društva »Sloge« je vpisanih letos nad 200 otrok in ker v Gorici ni druge slov. šole, bili bi ti vsi s časom — pristni Lahi, saj se zna, kako moč ima šola do otroka, izlasti se, kar se tiče narodnosti.

Tržaško. Dež. zbor v Trstu je vsprejel resolucijo, naj visoka vlada zopet skliče mesto za prosto luko t. j. za tako, v katero se blago uvaža brez carine. Ni pa upanja, da vlada to stori, saj pa tudi ni za to nobene potrebe. — V Greti pri Trstu odpre se dne 4. oktobra slovenski »otroški vrtec« in se otroci vpisujejo potem še tudi med letom lahko. To je za stariše, ki niso celo leto na enem kraju, velika dobrota.

Istersko. Okoli Kopra imajo že trgatev; kakor se poroča, se nabera lepo grozdje in vse kaže, da bode vino izvrstno in bolje, kakor je lansko.

Hrvaško. Novi mestni zastop je izvolil Ad. Mošinskega za župana. Da bi ne stal na strani vlade, bil bi moža dovolj za župana, tako pa ga gleda večina prebivalcev po strani ter mu ne zaupa veliko. — Duhovščina je jako nejevoljna, da se tako dolgo ne imenuje nadškof, kajti škodo trpi cela dežela, pa kaj to mar madjarski vladi!

Ogersko. Poveljevanje Kossutha preseda tudi madjarski vladi, toda ne upa si toliko moči, da ga odpravi, kajti trpela ga je predolgo in celo možje, ki stojijo v vrsti vladne stranke, so ga krivi. — Grof Apponyi še vedno misli, da pride tudi za-nj kmalu ura, ko se pokliče v vlado, ali če je ravno katoliške vere, vendar ne želimo, da bije kedaj ta ura, kajti mož je — veter-njak in tak je lahko na večjo škodo, kakor na korist.

Vunanje države.

Rim. Sv. oče Leon XIII. priporočajo novo bratovščino, bratovščino krščanske rodbine. Nje dolžnost obstoji samo v vsakdanji kratki molitvi cele rodbine pred »podobo sv. rodbine v Nazaretu«. Korist take bratovščine bode jako velika, ako se vpelje po kršč. rodbinah.

Italijansko. Zadnje posvetovanje ministrov je veljalo razpuščenju drž. zboru. Ni dvoma, da kralj privoli, ali veliko vprašanje je, če dobi sedanja vlada tudi večino za-se pri novih volitvah. Če je ne dobi, ne kaže jej druga, kakor da zveže »svojo culico«. Škoda pa menimo, da za njo ne bode, saj je tudi ona v službi framasonov.

Francosko. V Marsiliji so se zbrali odposlanci raznih delavskih društev zadnjo soboto. Po mislih teh mož obstojita sedaj le dva naroda: nemaniči — delavci in imoviči bogatci, prvi narod je večji, torej gre njemu oblast. To je nevarna sodba, kajti iz nemaničev postali

bi radi uzmovič! — V novi dobi se snuje stranka, ki prizna republiko pa jo želi konservativno t. j. bolj krščansko, kakor je doslej. Težko se reče, bode-li kedaj ta stranka toliko močna, da dobi vlado v roke, vse eno pa je zanimiva poskušnja.

Angleško. V Windsoru so se spuntali tamošnji vojaki, kakor se pravi, ker se preveč od njih tirja pri vsakdanjih vajah. Da bi teh vsaj nekaj časa ne bilo, porezali so jermenje in sežgali sedla. No za nekaj časa že ne dobijo vaj, pa tudi prostega zraka ne.

Nemško. Cesar Viljem pride brž že prihoduji teden na Dunaj ter ostane gost našega cesarja. — Nemška država dobi k malu postavu glede na kužne bolezni. — Kolera pojema v Hamburgu, pa še jih vse eno po 59 na dan umrje in zboli po 116 ljudi.

Rusko. Državne finance niso posebno v redu ali vsaj novi minister toži, da je malo denarja v kasah, plačil pa je še mnogo. Posojila pa neki ne bode treba. No bode treba pa naviti davek na višje!

Srbsko. Po nekaterih krajih so nestali nemiri, ker liberalna vlada odstavlja uradnike, če ne stojé na strani liberalcev, ljudstvo pa se upira temu in to po pravici: ako so uradniki dobri, pač je krivica jih odstavljati.

Tursko. Sultan še vedno nima miru od strani ruske vlade, ker je vsprejel bolgarskega ministra, ne da bi bil vprašal cara, sme-li to storiti. Žuga se mu celo, da mora sedaj plačati ves dolg, kar ga še je iz zadnje vojske. Doslej je ruska vlada potrpežljiva, ker zna, da nima turska vlada evenka: more biti pa še iz drugih uzrokov.

Grško. Vlada ugovarja zoper sklep bolgarske vlade, da se v Rumeliji zatara grški jezik po šolah ter vpelje po vseh le bogarsčina. Veliko pač ne bode iz tega ugovora!

Azija. Kitajci se branijo na vse kriplje tujcev t. j. evropskih priseljencev in to je največ krivo, da tudi kristjane napadejo, čeprav so domači, češ, da ti držijo s tuji!

Amerika. V New-Yorku se je prikazala kolera, prinesli so jo tje iz Hamburga. — V Buenos-Aires so se vzdignili vojaki zoper vlado, toda dovolj še je ostalo vladi zvestih in zato so vzeli še o pravem času ustajnikom orožje ter jih pozaprl.

Za poduk in kratek čas.

Spomini iz jutrovih dežel.

Piše F. S. Šegula.

(Dalje.)

Obrnimo se k drugim mumijam. Tu leži duhoven Nabseni, čegar hčer je dobil za ženo egiptovski Jožef. — Zanimiva posebno je tudi omara, v kateri leži kraljica Ba-ma-ka z detetom k njenim nogam položenim. Mati in hčerka umrli ste na den poroda slednje. — Zraven je njen mož Pinotem II. (XXI. dinastije XI. stoletja, poročena napis).

V glavi se mi je že vse vrtelo. Hodil sem še skozi to in ono dvorano, malo kaj me je več zanimalo. Na dvoru nastavljene so kamenite rakve, sredi njih spomenik ustanovitelja tega muzeja z napisom:

Mariette
1821 + 1881.

XII. Razširjanje naše svete katoliške vere po Egiptu.

Peljem se v mesto nazaj. Lepo poslopje na desni me zanima. Dragoman razlaga: to je misijonski hram

za osrednjo Afriko, pod varstvom avstrijskega cesarja, kar naznanja cesarski orel in zastava. Obiskali smo najprej lepo cerkvice srca Jezusovega (Cordi Jesu Sacrum), potem pa nas je sprejel in že na stopnice nasproti prišel mil. škof in misijonar Sogaro. Njegovi predniki, slavni Slovenec Abuna Soliman (Knoblehar), potem Kirchmajer, Reinthaler, slavni Daniel Comboni stanovali so prej v Chartum-u. Ko so se pa ustaši pod Mahdijem polastili mesta in dežele, uničena je tamošnja misijonska ustanova. Kaj je z duhovniki, kaj z redovnicami, kam jih je zavlekel Mahdi, Bog ve!

Škof osrednje Afrike stanuje sedaj v Kahiri. Tu sta dve šoli, za dečke in deklice, take, ki so se odvzele onim ljudem, ki zamorce lovijo in v sužnost prodajajo. Teh črnih sirotic je tu brez števila. Nekatero so še imele na sebi znamenja krutosti, prerezana usta, lica itd.

Toliko srčnosti, kakor na blagem škofu Sogaru, že dolgo nisem opazoval. Vsaki novič ide za odkupljenje ujetih misijonarjev in redovnic, zastonj! Sedaj na merava sam se tje podati, bo pač tudi zastonj. Da, še novih bridkostij mogoče prinese ta nakana.

O misijonskem njegovem delovanju pripovedoval mi je mnogo zanimivega. Sedaj stavijo cerkev v Suakim-u nasproti Mekki. Zapore so neznanske, najhuji pa je mohamedanski fanatizem, ki brani vsako spreobrnjenje na boljše. Pred 11 leti sta se podala dva misijonarja v Suakim iskat prostora za cerkev. Tri dni nju v svoj hram sprejme bogata mohamedanka. Mestni glavar pa jo za to pred vsem ljudstvom sramotno kaznuje. — Lani pristopil je mohamedan k angleški cerkvi. Za odpadnika pa terja koran smrt. Konzul angleški hiti h kediveju. Šajk-ul-Islam (najviši cerkveni glavar mohamedanski) se pozove, ali odloči: »Za odpadnika — smrt! To je postava in ne da se spremeniti drugače, kakor če prorok sam, Mohamed iz neba stopi!« Ta pa se ve, da ne bo več prišel in na taki način je misijonsko delo jako nevarno.

Zaveden mohamedan silno sovraži kristjana, posebno katoličana. Zoper te hujskajo najhuje drviši. Za škofom, če ga na ulici ugledajo, za šolsko sestro kričijo fanatiki: »hašab-el-naar — drva za ogenj!« Le sreča, da so Angleži z vojniki tu, meni škof Sogaro, inace — smrt vsemu misijonskemu delu. Sicer so škof Sogaro in v obče vsi misijonarji in redovnice po Egiptu in Palestini vsako uro pripravljeni na mučeniško smrt, ako še le enkrat dobi izlam malo prostosti. Doli ga tiščijo evropske velevlasti. (Dalje prih.)

Smešnica. »Oče«, nagovori potovalec kmeta, ki stavi oves v križe, ves v potu, »oče, ali je pri vas zmerom tako vroče?« »Ne, gospod«, zareže jo kmet, »ne, po zimi je tudi mrzlo«.

Razne stvari.

(Duhovne vaje.) Pri duhovnih vajah je na Slatinini letos 114 duhovnikov naše škofije in vodi jih o. Jurij Freund, iz družbe redemptoristov na Dunaji.

(Častni občan) je na Dobrni postal g. dr. Kristijan Paltauf, ravnatelj dež. kopališča na Dobrni, kjer biva že 25 let v službi dežele.

(Razpis.) Pri stolni cerkvi v Mariboru je razpisana služba koralista ter je prošnja za njo vložiti do dne 1. novembra 1892.

(Posojilnice) so za slov. gospodarje prav koristne naprave, na slov. delu naše dežele imamo jih 18 ter leži v njih 3,138,549 gld. hranil. Ni torej resnica, da je denar le v »nemških rokah«.